

Peter Tigerstedt

* 8.12.1936 † 10.10.2022

Akateeminen monitaituri, professori emeritus Peter Tigerstedt kuoli Espoossa 10. lokakuuta 2022. Hän oli 85-vuotias, syntynyt Helsingissä 8. joulukuuta 1936.

Peter Tigerstedt valmistui Helsingin yliopistossa metsänhoitajaksi vuonna 1959. Hän jatkoi opintojaan samassa yliopistossa pääaineenaan perinnöllisyystiede, jossa hän suoritti filosofian tohtorin tutkinnon 1969. Hän opiskeli myös useissa ulkomaisissa yliopistoissa. Peter Tigerstedt oli maatalousmetsätieteellisen tiedekunnan kasvin- ja metsäjalostustieteen professori 1970–1999, ja hän teki Viikin kampuksella merkittävän työn uuden oppiaineen perustajana ja kehittäjänä. Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi Tigerstedt kutsuttiin vuonna 1989.

Tigerstedtin yliopistollinen tutkijan- ja opettajantyö keskittyi metsäpuiden populaatiogenetiikkaan ja metsänjalostuksen kvantitatiiviseen ja ekologiseen taustaan. Tämä oli Suomessa erityisen tärkeä kehittämisen ala kun 1960- ja 1970-luvulla aloitettiin metsäpuiden siemenviljelmien suurimittainen toteuttaminen. Nyt Suomessa korjataan tuon työn tuloksia, kun valinnan kautta jalostetun siemenaineksen käytöllä ennustetaan saatavan jopa 30 prosentin suuruinen puiden kasvun lisäys. Tigerstedtin julkaisutoiminta on ollut laajaa. Yli

kahdensadan julkaisun joukossa on 50 tieteellistä alkuperäisjulkaisua, lisäksi Tigerstedt toimitti lukuisia kasvinjalostuksen alan kirjoja. Hänen julkaisuihinsa viitataan edelleen usein.

Tigerstedtin isoisä Axel oli vuonna 1902 perustanut kotitalalleen Elimäelle Arboretum Mustilan, josta on kehittynyt ainutlaatuinen, kokonaisista eri puulajien metsiköistä koostuva puulajipuisto. Alue on myös metsäpuutarha-käsitteen malli, jossa eri metsiköissä myös pensaat, liaanit ja ruohomaiset kasvit ovat ekologisesti toimivan ja esteettisesti kiehtovan kokonaisuuden osia. Tigerstedtin yhtenä elämäntyönä oli arboretumin ja sen hoidon kehittäminen ja erityisesti uusien alppiruusulajikkeiden aikaansaaminen risteytysjalostuksella arboretumin tarjoaman laajan *Rhododendron*-suvun lajivalikoiman pohjalta. Kymmenet tuhannet Suomeen istutetut ja ilmastollisesti kestävät ja upeasti kukkivat alppiruusut ja niiden kaupallinen lisäystoiminta ovat loistava näyttö Peter Tigerstedtin alkuun panemasta jalostustyöstä. Myös puistoatsaleoista ja puistoruusuista on nimetty kotimaisia, kestäviä kaupallisia lajikkeita, joita on ollut yleisön saatavilla jo pidemmän aikaa.

Tigerstedt selvitteli maissin viljelyn mahdollisuuksia Suomessa paljon ennen

kuin se ilmastonmuutoksen myötä on nyt realisoitumassa. Hänen laitoksellaan oli viljelyssä maailman pohjoisin rehumaisin jalostusaineisto: lämpiminä kasvukausina maissin varret venyivät puolitoistametriseksi ja tuottivat hyvin itävää siementä, kylminä vuosina mitta jäi alle puolen metrin ja harvoista jyivistä saattoi muutama ehtiä kypsyä.

Ruisvehnän jalostusohjelma aloitettiin 1970-luvun lopulla risteyttämällä runsaasti uusia Triticale-linjoja, niiden alkumenes- tystä seurattiin bulk-viljelypopulaatioissa vuosien ajan ja niistä valittiin lupaavimmat linjat jatkoon. Tähän liittyi myös haploidi- viljelytekniikan kehittäminen jalostuspro- sessin nopeuttamiseksi.

Vehnän viljelyvarmuuden lisäämiseksi laitoksella kokeiltiin myös 1980-luvulla vehnälajikkeiden seosviljelyä: olisiko eko- logisesti edullista viljellä 2–3 kasvuajaltaan samankaltaista lajiketta tai jalostuslinjaa samassa pellossa, jolla voitaisiin tehostaa kasvuolosuhteiden tehokkaampaa hyväksi- käyttöä ja lisätä siten viljelyvarmuutta.

Tyrnin kotimaisia kantoja risteytettiin venäläisten ja kiinalaisten kestävien kantojen kanssa ja saatiin aikaan aromikkaita ja vita- miinipitoisia marjoja tuottavia pensaskan- toja. Ruusukvittenin jalostus puutarhojen monikäyttökasviksi oli myös laitoksen ohjel- massa. Useimmat tuotetut risteytyskannat kukkivat alkukesällä näyttävästi pienehköinä pensaina ja tuottivat syksyisin runsaasti komeanvärisiä ja runsaan pektiinipitoisia hedelmiä, joita saattoi käyttää sellaisenaan tai muiden hedelmien säilönnässä lisukkeina.

Kansainvälinen tieteellinen toiminta oli osa Peter Tigerstedtin monivivahteista elä- mäntyötä. Hän toimi neuvonantajana Maa- taloustutkimuslaitosten kansainvälisessä verkostossa CGIAR:issa ja erityisesti tähän verkostoon kuuluvassa, Intian Hyderaba- dissa sijaitsevassa Puolikuivien trooppisten

alueiden maatalouden tutkimuskeskuksessa ICRISAT:issa, jossa hän oli hallintoneuvos- ton jäsen. Hän toimi myös Euroopan kas- vinjalostajien järjestön presidenttinä ja oli Viron maatalousyliopiston kunniaohtori.

Vuonna 1969 Tigerstedt oli aloitteente- kijä Dendrologian Seuran perustamisessa, ja hän toimi myös sen ensimmäisenä puheen- johtajana. Samana vuonna hänen ehdotuk- sestaan perustettiin Viikin arboretum, jossa on viety astetta pitemmälle Mustilan met- sikköarboretum-periaate: erillisiin metsäku- vioihin on koottu aina tietyn maantieteelli- sen alueen luontaisia puita ja muita kasveja todellisuutta vastaaviksi ekosysteemeiksi.

Peter Tigerstedtista tuli jo 15-vuotiaana radioamatööri, ja hän kohosi alan harrasta- jien seuran pitkäaikaiseksi puheenjohta- jaksi ja kunniajäseneksi.

Tigerstedtin elämää ei voi kuvata mainit- sematta hänen musiikkiharrastustaan, joka tuli ilmi kamarimusiikin kuuntelijana ja omakohtaisena soiton ja laulun harrastajana. Hän toimi promoottorina vuoden 1996 Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan promootiossa, jossa perinteet edellyttivät, että promoottori poistuu tanssiaisista aamu- yön tunteina. Kuinka ollakaan, Tigerstedt ilmestyi läpi yöllisen Helsingin vaeltavalle promootioväelle pukeutuneena Carl Michael Bellmaniksi, jonka laulelmia juhlaväki sai kuulla hänen esittämäänään. Hän toimi Östra Finlands Nation -osakunnassa sekä kuraatto- rina että inspektorina ja elävöitti myös musiik- kin esittäjänä osakunnan toimintaa.

Peter Tigerstedtin muita harrastuksia olivat maastohiihto ja sisävesisoutu. Hänen puolisonsa, kaksi lastaan ja kolme lasten- lastaan olivat usein mukana näissä tapah- tumissa.

*Olavi Luukkanen, Veikko Koski,
Teemu Teeri ja Terttu Parkkari*